Humek zasluzijo pred vsemi priznanje, ker so v resnici igrali kot igralci — umetniki. Režiser in dirigent je bil tov. Maks Hočevar, ki je lahko zadovoljen s sadom svojega truda. Čuje se, da v kratkem prirede novo igro.

Pomlad pride, pomlad! Pišite po vzorce! V. J. Havliček a bratr, Kopališče Poděbrady (Češko). Slavno znani l. 1887 založeni izvozni dom modnega sukna in platna, obhaja 25. jubilej in pošilja novo izgotovljene zbirke vzorcev spomladanskih in poletnih novosti, modnega blaga in sukna za gospe in gospode, blaga za kostume, krila in bluze, cefirov, pralnega blaga, robcev flelnenih in bombaževih, izber za neveste, damaste, namiznih in kavinih garnitur, robcev, brisač itd. Priporočamo to reelno in solidno češko tvrdko cenjenemu učiteljstvu. Pri naročbi se sklicujte na naš list, da se Vam pošljejo vzorci brezplačno.

Štajerske vesti.

—š— **Prvi roditeljski večer na deški šoli v Trbovljah na Vodi.** Dne 26. sušca t. l. nam je tov. I. Kern, voditelj tukajšnje šole, otvoril prvi roditeljski večer. Taki večeri se bodo sedaj redno vršili. V enournem trajajočem govoru je razložil roditeljem, kako naj bi se nadzorovali otroci, in sicer po naslednjih točkah: 1. Odpravljanje otrok v šolo. 2. Prihajanje otrok iz šole. 3. Izvrševanje otroških dolžnosti napram šoli. 4. Šolski obisk in opravičevanje zamud. 5. Šolska naznanila in izpričevala. 6. Šolske potrebščine. 7. Občevanje staršev z učiteljstvom v šolskih zadevah. Iz teh točk je razvidljivo, kako praktično predavanje je to bilo. In resnično, starši so z zanimanjem poslušali vsako besedo in odobravali to ali ono točko. Navzočih je bilo 150 oseb, kar nam jasno kaže, da so še ljudje v tej dolini, ki se zanimajo za šolo. Vam pa, dragi starši, kličem: Le tako zanimanje naprej, zakaj to je v vašo in vaših malih korist! Tovarišu predavatelju pa srčna hvala za poučne besede.

Goriške vesti.

—g— **Roditeljski sestanek v Plskovici.** V tukajšnji občini se je vršil v nedeljo, 26. pret. m., roditeljski sestanek, ki se ga je udeležilo mnogo staršev, zlasti mater. Predavatelj tov. M. Volkov je predaval o vzgoji laži, oziroma resnicoljubja. Namen predavanja, ki je trajalo eno uro, je bil, da predoči staršem, kako se že v naročju in nežnih letih nevede in nehote uči otroka lagati in nasprotno, kako se v njem vzgaja resnicoljublje! — Udeleženci sestanka so z zanimanjem poslušali izvajanja ter se na zvršetku govora zahvalili predavatelju za poučni in zanimivi sestanek, izrazivši se, da so taki sestanki jako koristni za starše ter da bi bilo umestno, da bi se večkrat vršili.

Tržaške vesti.

—t— **Za deželni šolski zakon!** Že neštevilnokrat so poudarjali, koliko zla znači za nas pomanjkanje lastnega šolskega zakona, kakor ga imajo vse ostale avstrijske dežele! Sedaj je zaključen državni zbor in ni nemožno, da bi ne bili morda v kratkem sklicani kateri deželni zbori. Nujnost deželnega šolskega zakona za Trst je postala tako velika, da se mora rešiti na vsak način. Slovenci nismo več voljni dalje trpeti te krivice. — Svoj čas je gospod namestnik princ Hohenlohe obljubil zastopnikom našega „Učiteljskega društva“, da, če večina mestnega sveta tozadevno ne stori svoje dolžnosti, jo stori vlada. Obljuba dolg dela. In dobro bi bilo, ako bi naše „Učiteljsko društvo“ sedaj ponovilo svojo zahtevo, oziroma zahtevalo izpolnjenje dolga! Treba pa je pravočasno kaj ukreniti, zakaj ko bo deželni zbor sklican, utegne biti zopet — prepozno!

Istrske vesti.

i **Šolski davek in šolske takse.** Gospoda iz „junte“ (deželnega odbora) so razkričali po novinah, da na polju šolstva postopajo dovolj pravično v primeri s kulturo in mero plačevanja davkoplačevalcev. Govore tako oni in ne sramujejo se, ker so tako vzgojeni. Naš narod po vsej Istri plačuje šolski davek, a vzlic temu je 12.000 otrok brez šole, a preko 4000 jih je, ki jih vzgaja naša šolska družba. Italijani vedo, da § 11, I. veli, da je na enega učitelja računati 100 učencev, vseeno pa pobirajo šolsko takso (6 kron na učenca), tudi če na enega učitelja pada nad 100 učencev. Polno in polno jih imajo na duši — ali nam ni nič pomagano z jeremijadami. Treba, da točno vodimo račune o vsem, kar se dogaja v Istri.

Deficit italijanske razstave v Kopru. „Slavisches Tagblatt“ je priobčil iz Trsta članek, ki iz njega posnemamo to-le: Kakor znano je italijanska stranka v minulem letu priredila razstavo v Kopru, ki je imela sicer oficialni naslov „deželna razstava“, ki pa je bila vse prej nego deželno podjetje. Slovani se je niso udeležili. To podjetje je financialno popolnoma ponesrečilo, dasi stroški niso mogli biti veliki, ker se glede režije niso stavile nerazmerne visoke zahteve: ne glede daljave krajev, iz katerih so zbirali posamezne objekte, ne glede prostorov za razstavo samo. Vzlic podpori iz deželnega fonda in vzlic znatni državni podpori znaša deficit tega teritorialno in stvarno jako omejenega podjetja okolo 150 000 K. Dežela ne more pokriti tega, ker je po zakonu potrebna zato kvalificirana večina toliko v deželnem odboru, kolikor v deželnem zboru. Italijani so si izkušali pomagati na drug način. V seji občinskega sveta koprskega dne 19. marca so namreč vzeli na znanje neko poročilo o pokritju razstavnega primanjkljaja ter sklenili najetje posojila, ki se ima povrniti v 12. letih, kar je smatrati za „čisto navadno administrativno funkcijo“. — Občina koprska prevzame potemtakem pri kakem bančnem institutu obvezo, da primajkajoči znesek z obrestmi vred povrne v 12. letih. Dotična vsota bo — kakor že rečeno — znašala kakih 150.000 K, a pokriti se ima po nastopnih delnih kontributih posameznih avtonomnih korporacij: trgovska in obrtna zbornica v Rovinju letnih (skozi 12 let) 5000 K, Labinj po 100, Buje po 200, Koper po 2000, Cres po 200, Cittanova 150, Veliki Lošinj 100, Mali Lošinj 300, Nerezine 100, Poreč 2000, Piran 700, Oprtalj 100, Rovinj 500, Bertonigla 200, Vižinada 100 in Umag po 200 K na leto skozi 12 let. Trgovinsko zbornico in navedene občine označajo sicer kakor čisto „italijanske“. To pa je nečuvena mistifikacija javnega mnenja, zakaj toliko v trgovinski zbornici, kolikor v omenjenih občinah (le z *malimi izjemami*) je na tisoče slovanskih davkoplačevalcev, ki bodo skozi leta in leta siljeni prispevati v obliki davčnih doklad za pokritje rečenega deficita. — Vest, da je ministrstvo za trgovino odobrilo sklep trgovinske zbornice v Rovinju, je mučno zadela slovanske kroge.

Italijanska vzgoja. Nekega dne je pripovedoval hrvaški učitelj pazinskega okraja, da so italijanski učitelji zahtevali, naj se jim da tangenta za njihovo biblioteko, kakor tudi za hrvaško knjižnico, dasi je hrvaških učiteljev, ki plačujejo po 1% za knjižnico, 31 — italijanskih pa 14! Kako so motivirali svoj predlog? Prav lahko. Premoč v kulturi! Tako so postopali oni v Istri vsi, ko je šlo za povišanje plač učiteljem. Ne čudimo se torej, da je italijanska inteligenca enostransko vzgojena! To je stara rimljanska vzgoja. Rimljani vse, a drugi — barbari! In to je tista avita coltura, s katero se toliko hvalijo! Naj se opijajo ž njo! Naše delo jih že iztrezne. In že se svita! Kolovodje italijanske stranke so že — četudi ne sami, pa potom tolmačev — jeli marljivo čitati naše novine. Komaj jih pričakujejo kakor nekdaj, ko je izhajala proslula Kristićeva „Sloga“. Italijanske občine so kar na snope dobivale ta list. Kristić je šel, prišlo je leto 1907, in baharija o „superiornosti“ ne užiga več.

Razgled po šolskem svetu.

— **Češka Šolska Matica** je imela predpreteklo nedeljo svoj občni zbor, na katerem se je konstatiralo, da je imela za svojega 30 letnega obstanka 16,213.000 kron dohodkov in 15,702.000 kron izdatkov. Imetje društva znaša pol milijona kron brez rezervnega in penzijskega zaklada. „Ustredni Matice Školska“ pa je imela samo v 1910. letu 1,298.062 K dohodkov in 1,298.837 kron stroškov, primanjkljaj 774 K 82 vinarjev so pokrili iz čistega imetja Matice, ki znaša natanko 511.198 kron in 2 vinarja; različni fondi pa znašajo 2,616.899 K 62 vin. V preteklem letu je Matica prispevala za češke šole Komenskega društva na Dunaju 15.550 K. Krajevnih organizacij ima 679 ter vzdržuje 144 ljudskih, srednjih šol ter otroških vrtcev s 14.072 učenci. Češka Solska Matica more zares s ponosom zreti na svoje 30letno delovanje, kakor tudi na požrtvovalnost češkega ljudstva.

— **Na Češkem** je preveč učiteljev. Že sedaj čaka nad 500 kandidatov in kandidatinj na nameščenje, a v štirih mesecih jih pristopi še drugih 1200, da bo na Češkem 1700 učiteljskih oseb brez nameščenja.

— **Na rimski univerzi** bodo prihodnje leto ustanovljeni stolici dveh slovanskih jezikov in slovstev: za ruski in srbski jezik.

— **Ženstvo na univerzi.** Na pruskih univerzah je študiralo v letnem semestru 1910 v celem 2035 žen (v letnem semestru 1909 — 1464). Na teologični fakulteti jih je bilo vpisanih 25 (med temi 5 rednih, ostale le kot hospitantke), na pravniški fakulti 12 (9 rednih), na medicinski 241 (rednih 202) in na filozofični 1757 (rednih 1118). Pravniška in teologična fakulta dosedaj pri nas ženam nista pristopni.

— **Kriza v Šolski Matici v Brnu.** Doslej so bili Čehi na obrambnem polju edini. Matica Šolska, t. j. društvo kakor naša C M družba, je združevala v sebi vse sloje na skupen boj proti nemškim šolam. Toda zadnji čas so češki klerikalci, ki so se učili pri naših klerikalcih uničujočega dela, začeli butati ob važno češko šolsko družbo, a ker ji na Češkem zaradi zavednosti širokih vrst niso mogli do živega, so se lotili dela na Moravskem ter se zaganjali v šolsko družbo zato, ker stoji na njenem prvem mestu znan narodnjak in naprednjak dr. Budinskij. Moravski klerikalci so napeli vse moči, da bi škodovali skupni narodni stvari. Toda ni se jim posrečilo. Šele sedaj, ko je vse veliko delo v najboljšem stanju, je dr. Budinskij in z njim cel odbor resigniral na svoje mesto, da tako obvarujejo družbo nadaljnih napadov. Klerikalci so pač povsod enaki.

Z gospodarskega polja.

= **Gnojenje travnikov.** Na 80 stotov sena in otave v enem letu na enem hektarju izgubi zemlja približno 17 kg fosforove kisline, 64 kg kalija, 62 kg dušika, 38 kg apna. Te redilne snovi je treba nadomestiti, če ne, se košnja zmanjša in trpi kakovost krme. Ponavadi hlevski gnoj ne zadošča niti za gnojenje njiv, in tako za gnojenje travnikov ničesar ne ostane. Tudi je hlevski gnoj za njive primeren in izboljša zemljo, dočim nima istega uspeha na travnikih, ker se ne more kakor na njivi pomešati z zemljo, — Najvažnejše za travnike je gnojenje s fosforjevo kislino in kalijem in pri travnikih, ki jim primanjkuje apna, gnojenje z apnom, dočim je gnojenje z dušikom potrebno le za puste travnike, ker trava dobiva dušik iz zraka. Z jesenskim gnojenjem s 400—500 kg kalijevega superfosfata dobimo na travnikih 50 do 70 stotov več krme na hektarju, tako da znaša čisti dobiček pogostoma 250—400 K. Zato ne zamudite dobro pognojiti travnikov, ker se to v vsakem slučaju izplača.

Raznoterosti.

× **Kak siromak je „vatikanski jetnik“**, razlaga list „La Pensere“, ki je dobro poučen o razmerah v Vatikanu. Dohodki znašajo: iz posestev 875.000 K, akcije, obligacije, rente 6,000.000 K, darovi 2,500.000 K. Petrov vinar“ 12,000.000 K, vsega skupaj okolo 21 milijonov 375 tisoč kron, po 5% obresti znaša kapital skoro pol miljarde K. — Izdatki: plače za kardinale 875.000 lir, večina njih ima še druge dohodke; za papeževo gardo, sluge, služkinje itd. 3,970.000 K, za biblioteko, muzej itd. 1,250.000 K, za vzdrževanje Petrove cerkve 780.000 K. Torej skupaj okolo 6,785.000 K Ostane torej papežu na leto 15 milijonov K.

× **Statistika ruske cerkve.** Po zadnjem izvestju generalnega prokuratorja sv. sinoda šteje ruska pravoslavna cerkev z georgijskim eksharhatom 43,051.060 moških in 45,653.520 žensk, skupaj 91,704 580 duš. V štirih eparhijah (škofijah) imajo ruski razkolniki 444.407 duš. V rusko cerkev je prešlo leta 1907. ruskih razkolnikov 7000, katolikov 1435, luteranov 993, židov 579, paganov 732, mohamedancev 169. Iz ruske cerkve je prešlo v ruske sekte 11.000 pravoslavnih, v katoliško cerkev 5115, v luteransko 1938, v židovsko 54, v islam 3561. Na štirih duhovnih akademijah v Petrogradu, Moskvi, Kijevu in Kazanu predava 119 profesorjev pred 862 slušatelji. Semenišč je 57 z 898 profesorji in 19.298 slušatelji. Cerkvenih šol, ki pripravljajo dijake za semenišča, je 186 s 30.143 dijaki. Cerkvenih elementarnih šol je 615 s 47.248 učenci in 23 456 učenkami, šol z enim razredom je 24.868 z 914.211 učenci in 444.122 učenkami. Za te šole in za primarne šole, kjer poučujejo samo čitati in pisati, troši država 28,584.087 rubljev.

× **Razširjenje tifusa po ribah.** Iz Londona poročajo: V velikem delu Angleške se je v zadnjih mesecih pojavil tifus, ki je zahteval mnogo žrtev. Državni zdravstveni odbor je ugotovil, da se je v neštevilnih slučajih razširil tifus z uživanjem rib, ker so bile ribe bacilonoske.

× **Monakovske deklice.** Fran Fabiani piše listu „Piccolo della Sera“ o življenju monakovskih deklic: Že trinajstletna deklica — če nima imovitih staršev — je prisiljena, da skrbi sama za sebe. Svoj dom mora zapustiti dostikrat ne iz lastne volje, marveč na direktno poveljo svojih staršev. Svoj kruh si služi potem kot natakarica ali strežnica po pivovarnah, v kavarnah in restavracijah, ali pa po trgovinah in v lokalih, v katerih se zbira veseli svet, pokvarjeni svet. Poželjenje in uživanje zavzema celo obzorje te nemške deklice in ni čudno, da postane žrtev najrazličnejših intrig, ki se pletejo okrog nje in njene nedolžnosti kakor goste mreže. Prvi dnevi svobode monakovske deklice so si jako podobni vsi: ista brezbrižnost pri vseh, isto zavajanje, enako omamljenje in razočaranje. Čital sem o nekem afriškem plemenu da ima pred zakonito poroko še poizkušno poroko, ki traja en mesec. Kadar poteče ta enomesečni rok, se zveza razruši ali pa postane sama od sebe zakonita. Podobno je v Monakovem. Mnogo jih je, da, lahko rečemo $^4/_5$, ki žive vedno v poizkusni poroki, mnogo jih je, ki si nočejo ustanoviti lastnega ognjišča ali pa nočejo izgubiti svoje svobode, vendar pa hočejo uživati zakonsko življenje. Ti sklenejo zakon na poizkušnjo. Pot je kratka. Oglas v časopisu, rendezvous v pivovarni, kavarni ali restavraciji in ni težko izbrati si kako deklico, toliko je deklic, ki so pripravljene skleniti poizkusno zvezo brez zakonskih in verskih spon! . . . Ni ga v Monakovem moškega, ki bi se ne posluževal tega sredstva, dobiti inteligentno, hitro, živahno in ognjevito ženo, ki se je more iznebiti, kadarkoli se je hoče. Toda ne gre tu za priležnico, marveč za deklico, ki žrtvuje vso svojo mladost in ljubezen, ki streže svojemu ljubčeku, če je bolan, ki mu vodi gospodinjstvo, ki ni prevzetna in ambicionizna, ki pa vendar ve, da traja vsa ta idila le nekaj let. Če je zaslužek njenega ljubčka majhen, pomaga deklica, če le more, tudi z denarjem. Kadar odbije 8. uro zvečer, pa vidiš lahko celo vrsto dijakov, umetnikov in uradnikov, kako čakajo na svoje „polovice“. Isto se ponavlja o polnoči, kadar se zapirajo javni lokali. Od teh čudovitih zvez se pretvori s časom 5% v pravi zakon, 95% pa se jih razruši. Zgodi se pa ta razporoka poizkušne poroke, kadar dovrši dijak svoje študije, kadar se uradnik premesti ali odpotuje tujec v svojo domovino. Idila neha in se razgubi. Razgubi se brez velike žalosti in brez mržnje.

× **Naslov nadvojvodinje** dobi baje v kratkem kneginja Hohenbergova soproga prestolonaslednika Frana Ferdinanda. Prestolonaslednik se mudi sedaj na krasnih Brionskih otokih pri Pulju, kamor je napravila izlet tudi naša „Zaveza“ ob svojemu zborovanju v Pulju.

× **Poroka mladega Vanderbilta.** Sin ameriškega milijarda, Alfred Gwynne Vanderbilt, se poroči z znamenito krasotico Margaret Mc Kim. Alfred je bil prej že poročen, toda l. 1901. se je ločil od svoje žene Elsie French. Njegova sedanja zaročenka je bila tudi poročena, toda sedaj se je ločila od svojega moža, ki ji je delal v tem oziru velike težkoče, dokler ni odstranil Vanderbilt sam vse težkoče s tem, da mu je zamašil usta z zlatom, Oj, česa ne zmore denar!

× **Drag karneval.** V Nizzi prirejajo v predpustnem času razne zabave, združene z velikimi troški. Razpisujejo tudi nagrade za korso: za najlepše vozove, za jahače na konju, na oslih, za maske; za princa Karnevala napravijo palačo. Tako so n. pr. lani dali premij za najlepše okrašene vozove pri korzu 42000 frankov, 7000 frankov jahačem na konjih, onim na oslih 59000 frankov, 5000 frankov posameznim maskam, skupinam 17000 frankov. Razne zastave so stale 22000 frankov, razsvetljava 5000, zabave za otroke 170000, „beneška noč“ 25000, cvetice 10000, vsega skupaj tako-le okolo 400.000 frankov. Kultura lahko spi, ko je toliko — šem!

× **Značilna statistika.** Po uradni srbski statistiki je znašal v l. 1910 srbski izvoz 92,981.000 dinarjev, uvoz pa 73,535.000 dinarjev. Značilno je, da je na uvozu deležna Nemška na prvem mestu z 39,200.000 dinarji, Avstro-Ogrska pa na drugem mestu s 24,200.000 dinarji. Na izvozu pa participira Avstro-Ogrska na prvem mestu z 31,300.000 dinarji, Nemčija pa samo s 16,800.000 dinarji.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca februarja **K 57.343·65.**

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od $^1/_2$2.—$^1/_2$3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Listnica uredništva.

Kdor hoče poslati prispevek za velikonočno številko našega lista, naj stori to takoj! — V brežiški okraj: Ker smo poročilo priobčili že zadnjič, ne moremo Vašega danes. Dobro bi bilo, da se glede poročanja vedno prej domenite, da ne bo dvojnega dela! — V. M. v I.: Porabimo prihodnjič. — M. S. v Ž.: Med nemškimi zemljevidi Avstro-Ogrske je za šole najlepši in najpreglednejši: Sydov-Habenicht, Österreich-Ungarn. 1:750.000. 150/288 cm. Oro-hydrographisch. V tem zemljevidu se meje posameznih kronovin lahko z rdečim svinčnikom podebele, da so bolj razvidne. Cena na platnu v mapi K 21·60. Med slovenskimi zemljevidi je: Haardt-Rutar-Orožen, Monarhija Avstrijsko-Ogrska. 1:1,000.000. 110/138. Cena K 13·—. Nemški zemljevid polut je dober: Haardt, Planigloben. 1:20,000.000. 132/206 centimetrov. Orohydrographisch K 14. Politisch K 16. Slovenski zemljevid polut je: Haardt-Orožen. Nastenski zemljevid polut. 1:4,000.000. 132/206 cm. K 18. Vsi ti zemljevidi se dobe pri tvrdki A. Pichlers Witwe & Sohn, Wien. Naroči se jih pa lahko tudi v slovenskih knjigarnah. — Glede na drugo vprašanje se obrnite na vodstvo I. mestne deške šole v Ljubljani (Komenskega ulica — stalna razstava učil). — J. T. v T.: Res je; tako zatiran še ni bil naš list. Ali veste, kaj je sedaj dolžnost vsakterega? Na delo!

Jako zanimiv, zabaven in poučen **list s slikami** je 3—2

Slov. Ilustrovani Tednik

ki izhaja vsak petek, ter stane četrtletno le K 1·80. Zahtevajte ga povsod! Naročite ga in inserirajte v njem! Naslov: „Ilustrovani Tednik“, Ljubljana.